

Integraal Kindcentrum

Handboek sociale veiligheid

MeerderWeert

Inhoudsopgave

Inhoud

1	Inleiding	4
1.1	Wettelijke bepalingen	4
1.2	Algemeen.....	4
1.3	Visie, normen en waarden	4
1.3.1	Pedagogische visie.....	4
1.3.2	Duidelijke normen en waarden	5
1.4	Kaders van de school.....	6
1.5	Communicatie naar de omgeving	6
2	Preventie	7
2.1	Regels van de school	7
2.2	Afspraken.....	7
2.3	Pesten op school (bijlage 2).....	7
2.4	Cyberpesten (bijlage 3).....	8
2.5	Beleid sociale media/internet (bijlage 4)	8
2.6	Gedragscode (bijlage 7).....	8
2.7	Rots en Water etc.....	8
2.8	SEO methode/thema's	9
2.8.1	Methode Goed Gedaan	9
2.8.2	Goede positieve groepsdynamiek (bijlage 5)	9
2.8.3	Klassenvergadering.....	9
2.8.4	Ouderavond organiseren.....	9
3	Signaleren en monitoren	10
3.1	Oudergesprekken	10
3.2	Kindgesprekken	11
3.3	Ouderklankbord	11
3.4	Leerlingenraad.....	11
3.5	Klassenvergadering.....	11
3.6	Tevredenheidspeilingen	11
3.6.1	Leerlingtevredenheidspeiling	11
3.7	SEO meetinstrument inclusief analyse en gesprekken	12
3.7.1	Metten van het welbevinden van de leerlingen.....	12
3.8	Incidentenlogboekje.....	12

3.9	Incidenten/ongevallenregistratie (bijlage 1)	12
3.10	Coördinator sociale veiligheid	12
3.11	Klachtencontactpersoon	13
3.12	Vertrouwenspersoon.....	13
4	HANDELEN.....	14
4.1	Afspraken grensoverschrijdend gedrag.....	14
4.1.1	Time-out	14
4.1.2	Omgaan met conflicten; stappenplan	14
4.1.3	Tegengaan van pestgedrag.....	15
4.2	Rots en Water.....	15
5	BORGEN	16
5.1	Planning:.....	16
	Bijlage 1: Incidenten/ongevallenregistratie	17
	Bijlage 2: Pestprotocol:.....	18
	Bijlage 3: Cyberpesten.....	20
	Bijlage 4: Internetprotocol	21
	Bijlage 5: positieve groepsdynamiek.....	23
	Bijlage 6: Checklist handboek sociale veiligheid.	28

SOCIALE VEILIGHEID

1 Inleiding

1.1 Wettelijke bepalingen

Sinds 1 augustus 2015 is de Wet sociale veiligheid van kracht. Scholen krijgen de taak om aan een inspanningsverplichting te voldoen en hierdoor papieren veiligheidsbeleid om te zetten in praktijk. De verplichting bestaat uit het ontwikkelen van een set samenhangende maatregelen, gericht op preventie en het afhandelen van incidenten. Dit beleid dient gevormd te worden met alle betrokkenen van de school en verankerd te worden in de dagelijkse praktijk. In het kader van pesten wordt scholen geadviseerd een anti-pestmethode te kiezen in de geest van de sociaal pedagogische visie.

De situatie in de praktijk van de school verandert voortdurend. Hierom is het van belang om een meetinstrument te gebruiken dat een actueel en representatief beeld geeft van de veiligheidsbeleving van de leerlingen. Deze monitoring moet drie soorten vragen bevatten:

Vragen naar het vóórkomen van incidenten op school

Vragen over de veiligheidsbeleving van leerlingen

Vragen over het welbevinden van leerlingen.

Voor ouders en leerlingen is het van belang om een laagdrempelig aanspreekpunt te hebben op school wanneer er gepest wordt. De wet schrijft voor dat iedere school een persoon aanstelt die het beleid tegen pesten coördineert en fungeert als aanspreekpunt. De vertrouwenspersoon wordt hierbij als voorbeeld genoemd.

De Onderwijsinspectie ziet toe op het door de school te voeren sociaal veiligheidsbeleid en het aanstellen van een coördinator. Ook heeft de inspectie toegang tot de monitorgegevens van scholen. Dit stelt de inspectie beter in staat om, voordat er incidenten plaatsvinden, het gesprek aan te gaan met de school. Hierdoor ontstaan steviger handhavingsmogelijkheden ten aanzien van scholen die onvoldoende voor een veilig schoolklimaat zorgen.

1.2 Algemeen

In maart 2020 is het vignet Welbevinden van de Gezonde School opnieuw voor 3 jaar toegekend. Het is een erkenning voor investeringen die we de afgelopen jaren hebben gedaan op dit gebied. Maar we zijn er niet met dit vignet. Het is onze taak om kritisch te blijven kijken naar ons beleid en ons handelen.

1.3 Visie, normen en waarden

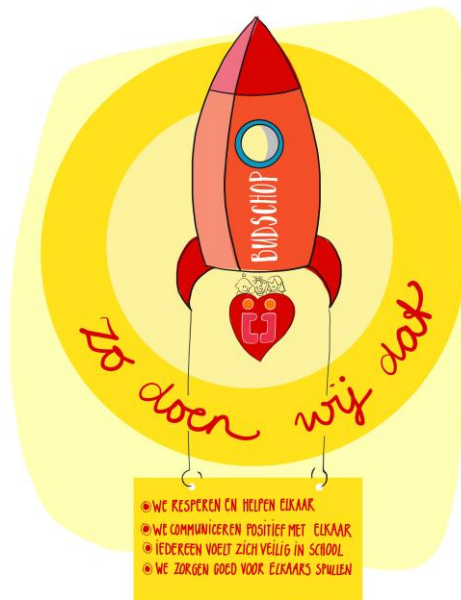
1.3.1 Pedagogische visie

Op IKC Budschof benaderen we kinderen met respect en vanuit een positieve grondhouding. Ook leren we kinderen om respectvol met elkaar om te gaan. Kinderen krijgen op onze school de ruimte om zichzelf te kunnen zijn.

Het team van IKC Budschop heeft belangstelling voor ieder individueel kind. Vanuit een veilige en vertrouwde omgeving bieden we kinderen een goede structuur, zodat we duidelijk en voorspelbaar zijn naar leerlingen en ouders. We willen dat kinderen zich zo optimaal mogelijk ontwikkelen, waarbij we uitgaan van de mogelijkheden van kinderen.

We bereiden kinderen voor om zich te ontwikkelen tot een zelfstandig persoon, in staat om zelf keuzes te maken en hier verantwoording voor te nemen.

Leraren spelen een belangrijke rol bij het creëren van een sociaal veilig klimaat. Zij kunnen grensoverschrijdend gedrag tijdig signaleren en adequaat ingrijpen. Ook dragen zij normen en waarden uit en laten zij leerlingen voorbeeldgedrag zien. Dit alles vereist pedagogisch vakmanschap. Het is belangrijk dat de leraren op dit terrein (verder) professionaliseren. Het begin van het schooljaar is cruciaal voor het realiseren van een sociaal veilig klimaat in een klas. Dan begint de groepsvorming. Als de leraar in deze fase een positief stempel drukt op de sfeer en met de leerlingen duidelijke regels afsprekt, creëert hij een positief klimaat waarvan iedereen de rest van het jaar de vruchten plukt. Daarom wordt er op IKC Budschop in het begin van het schooljaar sterk ingestoken op de groepsdynamiek.

1.3.2 Duidelijke normen en waarden

De sociale veiligheid op school is gebaat bij een sfeer waarin harmonie en respect centraal staan en waarin pesten en ander agressief gedrag niet worden getolereerd. Een open en ondersteunende cultuur, waarin leerlingen een eigen verantwoordelijkheid hebben, bevordert hun welbevinden en vermindert problematisch gedrag. Het is daarbij belangrijk dat leerlingen, personeel en ouders zich bewust zijn van de kernwaarden en de daarvan afgeleide normen en regels die in de school gelden, dat zij deze naleven en dat er sancties volgen als zij dat niet doen.

1.4 Kaders van de school

Het aantal leerlingen dat IKC Budschop bezoekt ligt rond de 130. De kinderen die het IKC bezoeken, wonen bijna allemaal in Budschop. Er zijn een aantal kinderen van arbeidsmigranten. Het opleidingsniveau van de ouders is divers.

Het IKC werkt nauw samen met de dorpsraad. Ze zetten zich samen in om de leefbaarheid binnen de kern Budschop te behouden en versterken. Het IKC zoekt intensief de samenwerking op met verenigingen en de dorpsraad.

Het gebouw is onlangs gerenoveerd, met respect voor authentieke details waardoor deze behouden zijn gebleven. De school besteedt veel aandacht aan cultuur en wil ontwikkelingen van buiten naar binnen halen.

De leerlingen en hun ouders

Het opleidingsniveau van de ouders is divers. Het merendeel van de ouders heeft een MBO diploma, maar de groep ouders met een hogere opleiding groeit. Ook zijn er ouders met een lagere opleiding. De school wordt bezocht door kinderen van autochtone als ook van allochtone ouders. De populatie is een afspiegeling van dorpen in agrarische gebieden in ons land rond deze tijd. We hebben weinig kinderen van Marokkaanse of Turkse afkomst, maar juist wel een aantal kinderen uit Polen.

Meerdere culturen zien we als een voordeel, we willen een school zijn waar we elkaar respecteren en accepteren dat iedereen anders is.

1.5 Communicatie naar de omgeving

De inhoud van dit handboek wordt besproken met het team, de leerlingenraad, de medezeggenschapsraad en de medewerkers TSO.

Onze schoolregels en diverse protocollen zijn terug te vinden in de schoolgids en op onze website; www.budschop.nl

Dit handboek is toegankelijk voor alle betrokkenen bij school en ligt ter inzage op school. Daarnaast is het digitaal in te zien via de website van school.

2 Preventie

De schoolregels, afspraken over een time-out en het omgaan met conflicten staan vermeld in de schoolgids en zijn zichtbaar bij het binnengaan van de school. Elke leerkracht besteedt in het begin van het schooljaar bewust aandacht aan groepsdynamiek. (Boek: 'Handboek positieve groepsvorming') en stelt samen met de leerlingen een beperkt aantal klassenregels op. Deze worden zichtbaar in de klas opgehangen.

In de schoolgids staat tevens beschreven wat van ons verwacht mag worden met betrekking tot pesten en cyberpesten.

Bovenstaande documenten zijn ook terug te vinden op onze website.

In het ouderklankbord en leerlingenraad is communicatie en veiligheid een onderwerp dat jaarlijks een plek krijgt in één van de bijeenkomsten. Zowel voor school, ouders en leerlingen zijn dit belangrijke onderwerpen om kritisch te kijken waar verbeterpunten liggen voor de school.

2.1 Regels van de school

De sfeer op school wordt bepaald door de manier waarop leerkrachten, ouders en kinderen met elkaar omgaan en bepaalt of kinderen zich op school veilig en geborgen voelen.

Wij vinden het belangrijk dat kinderen op een prettige en correcte manier met elkaar omgaan.

Daarom zijn er regels en afspraken voor binnen en buiten de school.

2.2 Afspraken

Naast de schoolregels zijn klassenregels, die met de leerlingen zijn opgesteld en zichtbaar in de groep hangen. Verder zijn er op school afspraken hoe te handelen bij bepaald gedrag of conflicten.

Denk hierbij aan:

- Afspraken time-out
- Correcte regels bij conflicten

2.3 Pesten op school (bijlage 2)

Ondanks regels en afspraken gebeurt het toch af en toe dat er sprake is van foutief gedrag of pestgedrag. Pesten op scholen is een ingewikkeld probleem. Dat betekent dat scholen het serieus moeten aanpakken. Een eerste vereiste daartoe is dat alle betrokkenen, leerkrachten, ouders en leerlingen, pesten als een bedreiging zien en bereid zijn het te voorkomen of te bestrijden.

2.4 Cyberpesten (bijlage 3)

Cyberpesten komt door het gebruik van social media steeds meer voor. De gevolgen zijn hetzelfde of nog erger dan bij gewoon pestgedrag. Niet altijd kun je weer iets van het internet verwijderen. Cyberpesten gebeurt tijdens de basisschoolperiode vaak buiten schooltijd. Hier verwachten we ook duidelijk een rol en verantwoordelijkheid van ouders.

2.5 Beleid sociale media/internet (bijlage 4)

Onze school is zich ervan bewust dat de sociale media een onlosmakelijk onderdeel vormen van de huidige samenleving en leefomgeving van onze leerlingen, ouders en andere belanghebbenden. We vinden dan ook dat de kinderen goed moeten kunnen omgaan met sociale media. Dat ze ook online positief met elkaar moeten omgaan. Kleine ergernissen moeten niet op internet uitgroeien tot digitale conflicten, die vaak ook in de klas of op het schoolplein hun weerslag hebben. Onze school heeft daartoe een internetprotocol samengesteld. Deze wordt zowel door de leerling als door de ouders ondertekend. (zie bijlage 6)

2.6 Gedragscode (bijlage 7)

Omdat veiligheid de basis is voor een gezonde schoolomgeving voor leerlingen, leerkrachten, ouders en andere betrokkenen heeft MeerderWeert afspraken en algemene uitgangspunten vastgelegd in een gedragscode.

Alle medewerkers, en vaste vrijwilligers van Meerderweert, hebben een boekje ontvangen met de “gedragscode”. Niet nakomen van vastgelegd beleid ter zake zal bestraft worden.

Doel van de gedragscode is:

- a. het scheppen van een goed pedagogisch klimaat, waarbinnen alle betrokkenen zich prettig en veilig voelen.
- b. het bijdragen aan preventie van machtsmisbruik in de meest ruime zin.
- c. Het bevorderen en bewaken van veiligheids-, gezondheids- en welzijnsaspecten voor alle mensen bij het werk op school.
- d. Het bewaken van de privacy van alle betrokkenen.

De voordelen van deze gedragscode zijn:

1. Dat alle betrokkenen elkaar kunnen aanspreken op het naleven van gezamenlijk vastgestelde gedragsregels.
2. Dat de school door middel van deze gedragsregels naar buiten toe, vooral naar de ouders van de leerlingen, duidelijk kan maken hoe binnen de school betrokkenen omgaan met de aan hen toevertrouwde leerlingen.

De gedragscode is voorzien met enkele bijlagen waarin onder andere specifiek omschreven worden:

1. Seksuele intimidatie
2. Pesten
3. Racisme / discriminatie
4. Lichamelijk geweld
5. Sociale media

2.7 Rots en Water etc.

Bij ons IKC krijgen alle kinderen van de groepen 1 tot en met 8 het project Rots en Water. Twee van onze leerkrachten zijn gecertificeerde trainers die deze lessen structureel geven. Het doel is om kinderen bewust te laten worden van wie ze zijn, wat dit met anderen doet en stevig in hun schoenen te laten staan.

2.8 SEO methode/thema's

2.8.1 Methode Goed Gedaan

We hanteren de methode Goed gedaan voor sociaal emotionele ontwikkeling.

In alle groepen komt hetzelfde thema aanbod. De ouderbrieven die bij Goed Gedaan horen, worden naar ouders gemaild.

Daarnaast zetten we in de groepen 7/8 meidenvenijn in. Dit wordt in eerste instantie preventief ingezet en indien nodig wordt dit curatief ingezet.

2.8.2 Goede positieve groepsdynamiek (bijlage 5)

Groepen maken altijd een aantal fases door. Deze fases van groepsvorming vinden plaats in elke groep, dus ook in onze schoolklas. In deze fases bepalen de groepsleden bewust en onbewust hoe de groep zich zal gaan gedragen, wie de leiders worden, of er een zondebok aangewezen wordt, enz. Bij elke fase hoort een bepaald verloop. Als je niet zou ingrijpen, volgt dat verloop de wetten van de groepsdynamica.

Door te anticiperen op het verloop, kun je het proces ombuigen ten gunste van een goed groepsklimaat. Dat laatste is handig, want dat betekent dat je na een tijdje een gezellige, goed werkende groep hebt. En in een goed werkende groep met een fijne sfeer heb je minder kans op probleemgedrag.

Het stappenplan dat we bij het begin van schooljaar inzetten om de groepsdynamiek positief te beïnvloeden vindt u in bijlage 9.

2.8.3 Klassenvergadering

Vanuit eigenaarschap leerlingen in de groep laten praten over zaken die spelen in de groep en samen naar oplossingen of verbeteringen zoeken.

2.8.4 Ouderavond organiseren

Dit schooljaar hebben we alle ouders uitgenodigd voor een avond met diverse workshops, zoals bijvoorbeeld groepsdynamiek in de klas, strategieën rekenonderwijs, handelingsgericht werken, het ouderportaal en werken met tablets ...

Als er echt behoefte is aan een gezamenlijke ouderavond zullen we deze zeker proberen te organiseren.

We nodigen ouders wel uit om thema-avonden te bezoeken die door het CJG worden georganiseerd.

3 Signaleren en monitoren

3.1 Oudergesprekken

Als uw kind voor het eerst in de kleutergroep komt, vindt er een intakegesprek plaats met één van de leerkrachten. Om er voor te zorgen dat er een goed overleg tussen school en ouders blijft, zijn er jaarlijks een aantal overlegmomenten ingebouwd.

Aan het begin van elk schooljaar zijn er kennismakingsgesprekken met ouders, leerling en leerkracht(en). Ouders ontvangen vooraf een vragenlijst om in te vullen. Hierdoor is iedereen bewust bezig met de kennismaking en verwachtingen van het schooljaar. Tijdens het gesprek wordt deze informatie gedeeld.

Daarnaast is er voor de ouders van groep1-2 en groep 3 een informatieavond.

Twee keer per jaar zijn er individuele oudergesprekken. In deze gesprekken wordt u op de hoogte gesteld van de ontwikkeling van uw kind. De eerste keer na het eerste rapport in december. Naast het rapport komt het welbevinden en de sociaal-emotionele ontwikkeling expliciet aan bod. Het tweede gesprek is in maart, na de mediotoetsen van Cito. In dit gesprek staan de resultaten van uw kind centraal. Het tweede gesprek hebben we losgekoppeld van het tweede rapport. Bovenstaande gesprekken vinden plaats op initiatief van de school.

Aanvullende/extra gesprekken kunnen altijd aangevraagd worden door de leerkracht of door ouders. Hieronder staan de geplande gesprekken nog een schematisch weergegeven.

Groep 1	Intakegesprek Ouders en leerkracht(en)	2x oudergesprek, november en februari/maart
Groep 2	Startgesprek ouders, leerkracht(en) en leerling n.a.v. vragenlijst	2x oudergesprek, november en februari/maart
Groep 3	Startgesprek ouders, leerkracht(en) en leerling n.a.v. vragenlijst	2x oudergesprek, november en februari/maart
Groep 4 t/m 7	Startgesprek ouders, leerkracht(en) en leerling	2x oudergesprek, november en februari/maart
Groep 8	Startgesprek ouders, leerkracht(en) en leerling n.a.v. Entreetoets	2x oudergesprek, november en februari/maart

3.2 Kindgesprekken

Tijdens kindgesprekken bespreken we met de leerling zijn sociaal functioneren om te komen tot een goede analyse van de gegevens. Vervolgens wordt met leerlingen besproken of er actiepunten nodig zijn en op welke manier we dit vorm gaan geven en evalueren.

3.3 Ouderklankbord

Ouders beschouwen het contact met school tijdens de schoolgaande leeftijd van hun kind meer dan vroeger als een soort partnerschap, waarbij sprake is van gedeelde verantwoordelijkheid. De school draagt verantwoordelijkheid voor het onderwijskundig gedeelte. Tevens heeft de school een pedagogische opdracht en werkt samen met de ouders aan de opvoeding van de kinderen. De praktijk leert dat het klimaat en de sfeer thuis zeer belangrijk zijn voor de prestaties op school. Ouders die een goede samenwerking tussen school en thuis nastreven door hun belangstelling en inzet bij activiteiten op school, laten de kinderen zien dat school belangrijk gevonden wordt. Het kind, de school en de ouders zullen er wel bij varen. Vorig schooljaar zijn we gestart met een ouderklankbordgroep. Van elke groep is er een ouders afgevaardigd die samen met de directie en een leerkracht in gesprek gaan rondom een thema. Doel van de ouderklankbordgroep is het verbeteren van de kwaliteit van de school, door met ouders in gesprek te gaan over een aantal onderwerpen die er toe doen op school. Het moet uiteindelijk de leerlingen ten goede komen. Het ouderklankbord komt 3 keer per jaar bijeen.

3.4 Leerlingenraad

Uit de groepen 6 t/m 8 en namens de BSO zijn van elke jaargroep 2 kinderen afgevaardigd in de leerlingenraad. De leerlingenraad komt met de directie bij elkaar en mag dan voorstellen neerleggen vanuit de groep. Ook kan de directie namens school de kinderen om hun mening vragen. Tijdens de eerste vergadering wordt standaard "sociale veiligheid" op de agenda gezet. De kinderen worden dan naar hun mening gevraagd over de sociale veiligheid en met de kinderen wordt besproken wat er moet gebeuren om de sociale veiligheid te onderhouden of te verbeteren.

3.5 Klassenvergadering

Door structureel aan de slag te gaan met klassenvergaderingen is het laagdrempelig voor leerlingen om aan te geven wat er speelt en hoe het gaat in de groep. De leerlingen worden ook uitgenodigd om mee te denken in oplossingen en er wordt gezorgd voor verschillende werkvormen. De leerkracht heeft naast eigen observaties hierdoor extra input over het welbevinden van leerlingen in de groep.

3.6 Tevredenheidsspeilingen

3.6.1 Leerlingtevredenheidsspeiling

Via de leerlingtevredenheidsspeiling werd onze leerlingen o.m. gevraagd over de veiligheid op school. Hierop scoorde we met een percentage van 82% positief. En kwam hierbij op de 9^e plaats in de top 10 van tevredenheid. Mate van gepest worden scoorde met een percentage van 84% op een 6^e plaats in de top 10 van tevredenheid.

‘Top 10’ Tevredenheid (onderwerpen die door veel leerlingen **positief** gewaardeerd worden, met de percentages tevreden leerlingen.)

Pluspunten	BS Budschop	Alle scholen
1. Mate van internetpesten	98%	92%
2. Mate van bang zijn op het schoolplein	95%	85%
3. Waardering tekenen	89%	79%
4. Waardering gymnastiekles	86%	87%
5. Veel schoolvriendjes/vriendinnen	84%	76%
6. Mate van gepest worden	84%	74%

3.7 SEO meetinstrument inclusief analyse en gesprekken

3.7.1 Meten van het welbevinden van de leerlingen

Voor het systematisch volgen van het sociaal-emotionele functioneren van de leerlingen gebruiken we VISEON 2.0. VISEON 2.0 geeft een globale indicatie van het niveau van sociaal-emotioneel functioneren op twee aspecten:

Het sociaal-emotioneel functioneren van individuele leerlingen;

De leeromgeving van de groep als voorwaarde voor sociaal-emotioneel functioneren.

De gegevens worden geïnterpreteerd en geanalyseerd. Dit kan zowel op individueel niveau als op groepsniveau. Ongewenste ontwikkelingen op groepsniveau kunnen zo tijdig onderkend worden.

Ook kan er gekeken worden wat de effecten zijn van mogelijke interventies.

3.8 Incidentenlogboekje

Elke time-out wordt genoteerd in een logboek. Als er een patroon ontstaat gaan we met de betreffende leerling in gesprek. Heeft dit niet het gewenste effect, dan gaan we samen met leerling en ouders in gesprek.

3.9 Incidenten/ongevallenregistratie (bijlage 1)

Als we met een leerling naar een arts gaan, of ouders het advies geven om voor controle bij een arts langs te gaan vullen we het formulier incidenten/ongevallenregistratie in. Hierin wordt de gebeurtenis omschreven, de betrokkenen genoteerd en het handelen aangegeven.

Mocht een leerling vaker slachtoffer zijn, of een leerling regelmatig betrokken, dan is dit ook een signaal om met leerlingen en eventueel ouders in gesprek te gaan.

In het incidentenlogboekje wordt genoteerd dat het formulier is ingevuld, zodat dit meegenomen wordt bij het bekijken van het logboekje.

3.10 Coördinator sociale veiligheid

De coördinatoren van onze school zijn Marion Florie en Carolien Knapen. Taken zijn:

- zicht houden op uitvoering van het protocol
- borgen/aanpassen beleid
- incidentenlogboekje regelmatig bekijken, en eventuele acties uitzetten:
na 3 keer vermelding in 1 periode (vakantie tot vakantie) eerste keer gesprek met leerling, tweede keer ouders op de hoogte stellen.
- coördineren projecten en eventueel ouderavonden

3.11 Klachtencontactpersoon

De klachtencontactpersonen voor onze school zijn Marion Florie en Barbara Schipper.

Klachten kunnen over de meest uiteenlopende zaken gaan. We willen deze klachten graag zo snel en zo goed mogelijk samen oplossen. In eerste instantie door middel van onderling overleg. Mocht de klacht dan nog niet opgelost zijn, kan men een beroep doen op de klachtenregeling.

De volledige klachtenregeling ligt op school ter inzage.

3.12 Vertrouwenspersoon

De GGD Noord- en Midden Limburg fungeert als externe vertrouwenspersoon voor alle scholen in de stichting MeerderWeert. De scholen of ouders kunnen via het secretariaat Jeugdgezondheidszorg vragen naar de externe vertrouwenspersoon. De externe vertrouwenspersoon zal dan contact opnemen met de vrager:

Het secretariaat van de JGZ (Jeugdgezondheidszorg) in Weert:

Vogelsbleek 10, 6001 BE Weert.

Telefoon 088-1191200.

4 HANDELEN

4.1 Afspraken grensoverschrijdend gedrag

4.1.1 Time-out

Leerlingen die zich niet aan de regels of afspraken houden kunnen een time-out krijgen van maximaal 5 minuten. De time-out vindt plaats in de eigen groep. Bij elke time-out hoort een gesprek met de betreffende leerling(en), waarbij we het ontstaan van het conflict proberen te achterhalen en de gekozen oplossing bespreken en samen tot een mogelijk andere oplossing komen. We willen dat onze leerlingen iets leren van een conflict, zodat de kans op herhaling kleiner wordt.

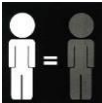
Elke time-out wordt genoteerd in het incidentenlogboek. Als er een patroon ontstaat gaan we met de betreffende leerling in gesprek. Heeft dit niet het gewenste effect, dan gaan we samen met leerling en ouders in gesprek.

1.	Uitschelden van leerlingen of discriminerende opmerkingen maken.	Dit vindt de school een ernstige overtreding.
2.	Bij lichamelijk geweld; slaan, schoppen enz.	Hierbij volgt altijd straf. School staat namelijk geen lichamelijk geweld toe.
3.	Als je je niet aan de regel 'je moet komen' houdt	Dit vindt de school een belangrijke afspraak.
4.	Als je niet wilt luisteren of zo boos bent dat je niet aanspreekbaar bent.	Soms is iemand zo boos, dat luisteren moeilijk is. De time-out is dan een rustmoment, om vervolgens in gesprek te gaan.

4.1.2 Omgaan met conflicten; stappenplan

Als er zich toch een conflict voordoet in de groep of op de speelplaats wordt het onderstaand stappenplan gevolgd.

1.	Regel: zelf oplossen 	Kinderen proberen eerst de ruzie zelf op te lossen.
2.	Regel: hulp invoeren 	Lukt dit niet dan roept een van de kinderen de hulp in van de leerkracht.

3.	Verplichte meldregel 	Een kind dat geschopt, geslagen, geduwd of gespuugd wordt is verplicht dit te melden. Ook als je een ruzie ziet moet je dit melden. Toelichting Kinderen durven vaak uit angst dit niet te melden. Door het gebruik van deze regel willen we dat kinderen opkomen voor zich zelf en ongewenst gedrag aangepakt wordt.
4.	Haalregel 	Een kind dat zich meldt bij de leerkracht met een klacht over en ander kind, moet dit kind gaan halen. Toelichting Doordat dit van alle kinderen verwacht wordt, kunnen kinderen hun angst overwinnen om het kind dat ruzie maakt te gaan halen.
5.	Je-moet-komen regel 	Een kind dat door een kind gevraagd wordt om te komen, moet ook komen. Toelichting Doet het kind dit niet dan volgt er een straf. Vervolgens is het de taak van de leerkracht om het kind bij zich te roepen.
6.	Regel: ruzie klein houden 	Bemoeiallen, meelopers en beschermers bemoeien zich niet met de ruzie van twee kinderen. Toelichting Deze regel zorgt ervoor dat de ruzie klein blijft. Dit geldt ook voor kinderen die familie zijn van de kinderen die met elkaar ruzie hebben. Zij bemoeien zich op school niet met de ruzie van hun broertje of zusje.

4.1.3 Tegengaan van pestgedrag

Pesten op scholen is een ingewikkeld probleem. Dat betekent dat scholen het serieus moeten aanpakken. Een eerste vereiste daartoe is dat alle betrokkenen, leerkrachten, ouders en leerlingen, pesten als een bedreiging zien en bereid zijn het te voorkomen of te bestrijden. Plagen mag wel, pesten niet. Hoe onze school hiermee omgaat is beschreven in het pestprotocol (bijlage 2 en 3).

4.2 Rots en Water

Zie punt 2.7

5 BORGEN

Start schooljaar: aandacht voor groepsdynamiek in curriculum

Coördinator maakt schoolanalyse Viseon, bespreekt dit in team: actiepunten vastleggen en evalueren

Coördinator maakt analyse tevredenheidspeiling, bespreekt dit met team: actiepunten vastleggen en evalueren

Regelmatig bespreken en evalueren van incidenten: hebben we dit goed aangepakt? Kan het de volgende keer anders/ beter?

Scholing op het gebied van gedrag

5.1 Planning:

Om bovenstaande zaken goed te kunnen borgen worden enkele zaken opgenomen in de schoolkalender:

- Start schooljaar: aandacht voor groepsdynamiek volgens stappenplan
- September: Week tegen pesten
- November: Invullen Viseon
- November: IB-er maakt Viseon analyse en bespreekt dit met de coördinator en de directeur.
- November: Drie bovengenoemde personen bekijken of er acties nodig zijn n.a.v. de analyse. Aansluitend actiepunten bespreken in het team, vastleggen en evalueren.
- Februari/maart: Tevredenheidspeiling wordt afgenomen (actie bovenschools).
- Maart: dit is enkel voor kinderen die de vorige keer D of E scoorde op 1 of meer onderdelen. Bij echte opvallendheden in de vaardigheidsgroei vindt er een gesprek plaats met de leerling.
- Mei: leerlingen van groep 5 vullen de leerlinglijst in.
- Mei: IB-er maakt Viseon analyse en bespreekt dit met de coördinator en de directeur. Directeur maakt analyse van de tevredenheidspeilingen en bespreekt dit met het team.
- Mei/juni: Coördinator, IB-er en directeur komen bij elkaar om acties op de zetten n.a.v. de analyses. Aansluitend actiepunten bespreken in het team, vastleggen en evalueren.
- Maandelijks: Coördinator bekijkt het incidentenlogboekje en gaat in gesprek met leerlingen die vaak genoteerd zijn.
- Bij intervisie, leerling- en groepsbespreking evalueren we incidenten en stellen onszelf daarbij de vraag: hebben we dit goed aangepakt? Kan het de volgende keer anders/ beter?

Gebruik van een checklist voor punten uit de jaarplanning (zie bijlage 9).

Bijlage 1: Incidenten/ongevallenregistratie

Formulier incidenten/ongevallenregistratie

Datum	
Melder	
Betrokkenen	
Omschrijving incident	
Besproken met ¹	
Gevolg / consequenties / maatregelen ²	
Ingevuld door	

¹ Geef hier aan met wie u het incident heeft besproken. Hier zijn in principe niet de namen van die personen bedoeld, maar veel meer hun functie (directeur, leerkracht, politie, ouder, enz.)

² Op deze plek geeft u aan wat het resultaat van dat contact met die betrokkenen was en wat het mogelijk heeft opgeleverd.

Bijlage 2: Pestprotocol:

Inleiding

Pesten op scholen is een ingewikkeld probleem. Dat betekent dat scholen het serieus moeten aanpakken. Een eerste vereiste daartoe is dat alle betrokkenen, leerkrachten, ouders en leerlingen, pesten als een bedreiging zien en bereid zijn het te voorkomen of te bestrijden. Plagen mag wel, pesten niet. Maar wanneer is het nog plagen en wanneer wordt het pesten?

Wat is plagen

Bij plagen is er sprake van incidenten. Plagen gebeurt vaak spontaan, het duurt niet lang en is onregelmatig. Bij plagen zijn de kinderen gelijk aan elkaar; er is geen machtsverhouding.

De rollen liggen niet vast: de ene keer plaagt de één, de andere keer plaagt de ander. Plagen gebeurt zonder kwade bijbedoelingen en is daarom vaak leuk, plezierig en grappig. Bij plagen loopt de geplaagde geen blijvende psychische en/of fysieke schade op en is in staat zich te verweren.

Wat is pesten

'Iemand wordt getreiterd of is het mikpunt van pesterijen als hij of zij herhaaldelijk en langdurig blootstaat aan negatieve handelingen verricht door één of meerdere personen'

Bij pesten is het ene kind sterker en het andere kind zwakker. Het is steeds hetzelfde kind dat wint en hetzelfde kind dat verliest.

Vaak gebeurt pesten niet één keer, maar is het gepeste kind steeds weer de klos.

Het sterkere kind; de pester, heeft een grotere mond en anderen kijken tegen hem of haar op.

De pestkop heeft geen positieve bedoelingen; wil pijn doen, vernielen of kwetsen.

Het gepeste kind voelt zich eenzaam en verdrietig, hij of zij is onzeker en bang.

De rol en verantwoordelijkheid van ouders

We verwachten van ouders dat ze een probleem vanuit meerdere invalshoeken benaderen. Niet altijd klopt alles zoals het een eerste keer wordt verteld. Probeer door- en/of terug te vragen en luister eventueel ook naar het verhaal van de ander.

We vinden het niet goed als ouders andere leerlingen aanspreken op het schoolplein. Laat het de school oplossen of benader de ouders.

Het pestprotocol

Dit doet de school preventief

- Aan het begin van het schooljaar staat het thema omgaan met elkaar centraal in elke groep.
- Hierbij komen de schoolafspraken aan bod.
- Ook maakt elke leerkracht met de leerlingen groepsafspraken.
- We maken gebruik van het sociaal-emotioneel programma Goed Gedaan in alle groepen.
- Minimaal één keer per jaar wordt Viseon ingevuld voor alle leerlingen. De leerlingen van groep 5 t/m 8 vullen zelf ook de vragenlijst van Viseon in.
- We hebben een goed surveillancerooster tijdens de pauzes.
- We registreren incidenten om tijdig patronen te herkennen en hierop in te spelen.

Dit doe ik als ik toch gepest word

- Ik praat er thuis over of met anderen. Ik houd dit niet geheim.
- Ik schenk geen aandacht aan de pester.
- Als de pester blijft doorgaan, vertel ik het aan de leerkracht.

Dit doet de leerkracht bij een melding van pesten

- Hij of zij neemt de melding serieus.
- Hij of zij praat met beide partijen afzonderlijk. Zoekt uit wat er aan de hand is.
- Hij of zij praat met beide partijen gezamenlijk. Kunnen we het afronden?
- Hij of zij noteert betreffende namen in groepsmap en bij de incidentenregistratie.
- Hij of zij gaat bij herhaaldelijk pesten of gepest worden in gesprek met de ouders. (herhaaldelijk= niet stoppen na een eerste gesprek en waarschuwing.)
- Hij of zij zoekt samen met de ouders naar een bevredigende oplossing. Het is mogelijk dat er externe hulp geadviseerd wordt.

Dit doet de leerkracht bij pestgedrag in de groep

- Hij of zij praat met de groep over pesten en hun eigen rol daarin.
- Hij of zij praat met de groep over mogelijke oplossingen om het pestgedrag te stoppen en herhaling te voorkomen.
- Hij of zij werkt samen met de groep actief mee aan de mogelijke oplossing(en).

Dit verwachten wij van ouders van pesters of gepeste leerlingen

- Ouders luisteren naar hun kind en nemen het probleem serieus.
- Ouders nemen de leerkracht serieus en zijn bereid samen met de leerkracht naar een oplossing te zoeken.
- Ouders leveren een bijdrage bij de aanpak van het probleem als de leerkracht of school dit van ze vraagt.
- Ouders zijn bereid externe hulp in te schakelen na overleg met de school.

Bijlage 3: Cyberpesten

Cyberpesten

Cyberpesten komt door het gebruik van social media steeds meer voor. De gevolgen zijn hetzelfde of nog erger dan bij gewoon pestgedrag. Niet altijd kun je weer iets van het internet verwijderen.

Cyberpesten gebeurt tijdens de basisschoolperiode vaak buiten schooltijd. Hier verwachten we ook duidelijk een rol en verantwoordelijkheid van ouders.

Vormen van cyberpesten

Anonieme berichten versturen via MSN, SMS, Whatsapp, Facebook of Twitter, schelden, roddelen, bedreigen, via telefoon, tablet of computer, foto's op internet plaatsen, wachtwoorden misbruiken, virussen sturen enz.

Dit doet de school om cyberpesten tegen te gaan

- Aandacht voor pesten en cyberpesten.
- Leerlingen bewust maken van de gevaren op internet.
- Leerlingen bewust maken van de effecten van cyberpesten.
- Internet- en social mediaprotocol laten ondertekenen door leerlingen en ouders.
- Bij opmerken van cyberpesten contact opnemen met ouders en computergedrag van betreffende leerling(en) proberen te achterhalen.

Bijlage 4: Internetprotocol

Internetprotocol (voor de groepen 5 t/m 8)

Vanaf groep 5 maken leerlingen regelmatig gebruik van het internet. We willen dat dit veilig gebeurt en daarom maken we er afspraken over en leggen deze ook vast.

Het zijn regels en afspraken waaraan iedereen zich moet houden. Als je akkoord gaat met die regels en afspraken kun je dat laten zien door het protocol te ondertekenen. We weten bijvoorbeeld dat er behalve heel veel interessante informatie óók veel minder prettige dingen op internet te vinden zijn, die absoluut niet op onze school of in onze lessen thuishoren.

1. Bij gebruik van een zoekmachine zoals bijvoorbeeld www.google.nl gebruik ik “**normale**” woorden (zoektermen). Ik gebruik geen woorden die racistisch, discriminerend, beledigend of aanstootgevend zijn. Ik zoek geen plaatjes, die hier iets mee te maken hebben. Bij twijfel overleg ik met mijn leerkracht.
2. Als ik per ongeluk een “**foute**” site geopend heb, meld ik dat bij de leerkracht. Ik weet dat alle sites die ik bezoek door de leerkracht gecontroleerd kunnen worden.
3. Ik zal nooit **persoonlijke informatie** zoals achternaam, adres en telefoonnummer van mijzelf of van een ander doorgeven op internet zonder toestemming van mijn leerkracht.
4. Bestanden van internet naar je computer halen heet **downloaden**. Op vragen om te downloaden is het antwoord in principe altijd “nee”. Bij twijfel overleg ik met de leerkracht.
5. **Chatten/skypen** is op school in principe niet toegestaan, behalve als je toestemming hebt van je leerkracht om met iemand in het belang van je schoolwerk te communiceren.
6. Ik gebruik uitsluitend mijn eigen **wachtwoord**.
7. Ik zal nooit antwoorden op **emailberichten**, die onprettig of onbekend zijn. Ik kan er niets aan doen dat ik ze heb ontvangen en meld het direct bij de leerkracht. Zelf stuur ik geen onprettige emailberichten en/of msn-teksten naar anderen. Ik zal nooit een foto of iets anders van mezelf of andere bekenden per email verzenden zonder toestemming van de leerkracht.
8. Ik mag uitsluitend een **educatief** programma gebruiken tijdens lestijden.
9. Tijdens het overblijven mag ik op het internet spelletjes doen, die op school beschikbaar zijn.
10. Ik verander niets aan de **instellingen** van de computer.
11. Als ik iets wil **uitprinten**, vraag ik dat eerst aan de leerkracht.
12. Als er iets kapot is gegaan, meld ik dat bij de leerkracht. **Eten** en/of **drinken** bij de computer is niet toegestaan.
13. Ik weet en snap dat mijn ouders worden ingelicht zodra ik mij niet aan de **regels en afspraken** uit dit protocol houd. Ik begrijp waarom de school deze regels en afspraken heeft opgesteld en ik ben het er mee eens. Ik weet dat het overtreden van de regels consequenties heeft voor mijn computergebruik op school.

Protocol social media (groep 7-8)

Onze school is zich ervan bewust dat social media een onlosmakelijk onderdeel is van de huidige samenleving en leefomgeving van onze leerlingen.

Het is belangrijk om te beseffen dat je met berichten op social media (onbewust) de goede naam van de school of personen kunt schaden.

Om deze reden vragen wij jullie heel bewust om te gaan met social media.

1. Als ik een mobiele telefoon mee naar school neem, geef ik deze aan de leerkracht en haal deze na school weer op.
2. Ik denk goed na voordat ik iets online zet, of een bericht verstuur via Whatsapp. Ik weet dat met één druk op de knop iets online staat.
3. Ik weet dat online informatie misschien wel eeuwig online staat en dat het niet gemakkelijk is om iets te (laten) verwijderen. Ik denk dus goed na hoe ik wil overkomen in tekst, beeld en geluid en niet alleen voor dat ene moment.
4. Op social media gelden dezelfde fatsoensnormen als op school en thuis. Ik gebruik geen woorden die racistisch, discriminerend, beledigend of aanstootgevend zijn.
5. Ik weet dat pesten of iemand buiten sluiten via social media net zo pijnlijk en schadelijk is als gewoon pesten. Ik doe hier niet aan mee en meld het bij mijn ouders of leerkracht als ik weet dat dit gebeurt.
6. Ik houd online rekening met de privacy van anderen en stuur niet zomaar berichten door. Ik maak en verspreid geen foto's of filmpjes zonder toestemming van de ander.
7. Ik verstuur geen berichten anoniem of onder een andere (fictieve) naam.
8. Ik weet en snap dat mijn ouders worden ingelicht zodra ik mij niet aan de regels en afspraken uit dit protocol houd. Ik begrijp waarom de school deze regels en afspraken heeft opgesteld en ik ben het er mee eens.

Naam:

Datum:

Naam leerling voor akkoord:

Handtekening ouders voor akkoord:

Bijlage 5: positieve groepsdynamiek

	Fase	Gedrag leerkracht	Activiteiten
Fase 1: Forming 28-8-17 t/m 08-9-17	1. Formingfase Kenmerk van deze fase: leerlingen zoeken antwoord op drie fundamentele vragen: – Wat gaat er hier gebeuren? Wat voor ervaring zal dit worden? – Wie zijn de anderen? – Hoe pas ik me aan de anderen aan? Hoe zal ik hier behandeld worden?	Behulpzaam gedrag van de leerkracht: – Begin de lessen met de leerlingen duidelijk te maken wat ze kunnen verwachten: de inhoud, de eisen, de manier van werken. Geef aan wat je van de leerlingen verwacht wat hun schoolwerk en hun gedrag betreft. – De leerlingen helpen elkaar en jou als leerkracht te leren kennen. Vertel wat over jezelf en vergeet daarbij niet aspecten te noemen die niet met de school te maken hebben, zoals hobby's. – Zelf een voorbeeld zijn van het gedrag dat je verwacht. Door je eigen gedrag en door de manier waarop je de groep opstelt, geef je de leerlingen aanwijzingen over de manier waarop ze in jouw groep behandeld zullen worden en wat je van hen verwacht over hun gedrag tegenover de leerkracht. Je manier van optreden zal de leerlingen bijvoorbeeld duidelijk maken of het elkaar al dan niet accepteren regel in de groep gaat worden. Niet zozeer door wat je zegt, maar ook door wat je doet, geef je aanwijzingen of je jongens anders behandelt dan meisjes, vlugge leerlingen anders dan langzame, allochtone kinderen anders dan Nederlandse kinderen, enzovoort. De opstelling in het lokaal geeft ook antwoord op de vraag: 'Hoe zal ik hier behandeld worden?' Bijvoorbeeld: door leerlingen willekeurig uit te kiezen wanneer je ze in kleine groepen indeelt, geef je aan dat ze democratisch behandeld zullen worden en hun bijdragen op dezelfde manier gewaardeerd zullen worden. De manier waarop je met <i>nieuwe leerlingen</i> omgaat, die later binnen komen, is van groot belang. Ze hebben dezelfde oriëntatiebehoefte als de anderen. Wanneer je ze niet de informatie geeft die de andere kinderen hebben gehad, is dit een aanwijzing voor de rest van de groep dat je niet evenveel waarde hecht aan de behoeften van alle leerlingen en dit vertraagt de integratie van de nieuwe leerling in de groep. Denk bij voorbeeldgedrag aan: • Laat blijken dat je alle leerlingen ziet als ze 's ochtends de klas binnenkomen, bijvoorbeeld door ze bij de deur te begroeten. • Maak door je gedrag duidelijk dat je de omgang met elkaar en een goede samenwerking belangrijk vindt. Ga niet voor jezelf zitten werken achter je bureau, maar wees actief tussen de kinderen aanwezig. Zorg dat je aanspreekbaar bent, voordat kinderen de klas ingaan. • Houd je aan je eigen afspraken en toezeggingen. • Blijf voor alles jezelf. Doe wat bij je past, dus wat je	Systematische oefeningen: Ijsbrekers (zie bijlage energizers) Elke dag een activiteit Tijdens de gymlessen. groene spelen inzetten (zie boekje groene spelen voor jong en oude ; H.v.d. Einden e.a.; ijsbrekers) (lijst maken met bruikbare spelen) We herhalen de schoolafspraken. Denk bij het buitenlopen ook aan meedoen met het spel en actief surveilleren.

		vol kan houden. • Zorg ervoor dat je niet zelf de competitie sfeer en tegenstellingen versterkt. • Beloon niet alleen prestaties of leerresultaten.	
Einde fase 1, start fase 2 11-09-17 t/m 22-09-17	2 .Stormingfase en normingsfase Kenmerk: Deze fase is van groot belang in het groeiproces van de groep! In deze periode wordt er een strijd gevoerd om de macht: wie zal er nieuwe ideeën inbrengen, wie zal de taken in de groep verdelen, wie zal bepalen welke richting de groep zal nemen, kortom: wie zal er leiding geven? De leerkracht moet tijdens deze fase weloverwogen stappen ondernemen om de groep de vaardigheden en attitudes bij te brengen die nodig zijn voor doeltreffend groepswork. De sfeer in de groep wordt bepaald door een <i>vijftal groepskenmerken</i> waarvoor de regels duidelijk vastgelegd moeten worden: I. Groepsverantwoordelijkheid: stimuleren van mede verantwoordelijkheid van het wel en wee van de groep. Leiderschap komt uit de groep zelf voort; iedereen draagt bij aan het werk van de groep. II. Verantwoordelijkheid voor anderen/wederzijds respect: elkaar de gelegenheid geven zichzelf te kunnen zijn. De leerlingen luisteren aandachtig naar elkaar en bundelen hun ideeën om er een groepsproduct mee op te bouwen. III. Onderlinge afhankelijkheid: De leerlingen werken eerder samen om gemeenschappelijke doelen te bereiken dan dat ze met elkaar wedijveren. IV. Beslissingen nemen door overeenstemming : De groepen komen tot beslissingen die voor allen bevredigend zijn, zonder dat ze de wil van de meerderheid	Behulpzaam gedrag van de leerkracht tijdens de fase van het vastleggen van regels: – Het bepalen van de juiste groepsomvang. De opdracht die gegeven wordt bepaalt hoe groot de groep moet zijn. Om bijvoorbeeld een beslissing te nemen over iets waarbij de hele groep betrokken is, bestaat de groep uit alle kinderen. Bij andere opdrachten is het handiger in kleine groepjes van 4 à 5 kinderen te laten werken. – De willekeurige verdeling van leerlingen over kleine groepen. Wanneer kinderen zelf mogen kiezen met wie zij willen werken, kan dit bij veel leerlingen gevoelens van angst oproepen. Zowel het kiezen als het gekozen worden kan bedreigend zijn. De willekeurige indeling in groepjes zal er eerder toe leiden dat kinderen zich gelijkwaardig voelen. Gebruik eventueel ideeën uit Rol leerkracht: • de opdracht duidelijk maken – De leerlingen betrekken bij het vaststellen van de doelstellingen. – Functioneren als observator en informatiebron van de groep, niet als leider. Overleg vooraf met de groep over het proces: Hoe pak je het samen aan? Wanneer de opdracht gegeven is, gaan de groepen aan het werk en trek je je als leerkracht terug. Wees wel actief aanwezig: loop rond om te controleren of alle leerlingen zo zitten dat ze volledig aan het werk van de groep kunnen deelnemen. Wijs geen groepsleiders aan: sommige groepen willen wel een leider, andere hebben er geen nodig. • de leerlingen observeren bij hun pogingen die uit te voeren, zonder in te grijpen • en vervolgens, wanneer ze klaar zijn met hen na te bespreken wat goed ging en wat niet en hoe het de volgende keer beter kan. De nabespreking kun je als leerkracht natuurlijk wel sturen door in te brengen wat je gezien hebt en de groep helpen bij het nadenken over wat goed ging en wat niet, hoe het anders/beter kan. – De groep als geheel beoordelen. Spreek uit hoe je het groepswork waardeert	‘Energizers: Groepen samenstellen’. – Het gewenste resultaat omschrijven. Het succes van de groepsactiviteit is voor een belangrijk deel afhankelijk van de nauwkeurigheid van de instructie. Een goede op de groep en op de opdracht gericht instructie is opgebouwd uit drie componenten: • De eis dat de leerlingen als groep samenwerken • Een tijdslimiet voor de activiteit • Een nauwkeurig omschreven eindresultaat Groepsopdrachten moeten steeds worden nabesproken met de leerlingen. Laat de leerlingen vertellen: wat helpt, wat remt? De regels ontstaan en komen uit de groep! groepsvormende spelletjes

	opleggen aan de minderheid. V. Problemen het hoofd bieden: Meningsverschillen/conflicten worden onder ogen gezien in plaats van genegeerd; er worden oplossingen gezocht.		
18-09-2017 t/m 22-09-2017	Activiteiten in het kader van week tegen het pesten.		
Fase 3: Norming 25-9-2017 t/m 6-10-2017	Norming fase: De leiders die in de vorige fase boven kwamen drijven, bepalen hoe er in de groep met elkaar wordt omgegaan. Zij bepalen soms onbewust, soms bewust, de ongeschreven regels. Deze normen staan eigenlijk zo goed als vast en veranderen bijna niet meer. Het is dus zaak om als leerkracht te zorgen dat er positieve groepsnormen zijn ontstaan vóór deze "vaststaan." Dit kun je bewerkstelligen door de leiders een positieve rol te geven en door de groep bewust te maken van hun gezamenlijke kracht tegen ongewenst gedrag.		De leerkracht doet altijd mee. Drie keer per week groepsvormende Energizer inzetten. Tijdens de gymlessen. groene spelen inzetten. Coöperatieve spelen. (zie boekje groene spelen) We hanteren consequent de schoolafspraken met de gevolgen. Denk bij het buitenlopen ook aan meedoen met het spel en actief surveilleren Internetprotocol bespreken en ondertekenen.
Einde fase 3, start fase 4 09-10-2017 Rest van het schooljaar	Aan het einde van fase 3, start fase 4 kunnen we beginnen met het maken van groepsafspraken.		In de groepsafspraken moeten de volgende onderdelen worden genoemd: - Normen en waarden - Omgaan met elkaar - Besluitvorming - Samenwerking - Respect - Verantwoordelijkheid Let op: beide leerkrachten hanteren dezelfde afspraken.
Fase 4: Performing	3. Performingfase: In deze fase zullen we met het ontstane sociale klimaat in de groep gaan werken aan de pedagogische en didactische ontwikkelingen van het kind. Kenmerk: Naar deze fase is steeds toegewerkt. De groep heeft in deze fase de vaardigheden en de instelling ontwikkeld die noodzakelijk zijn voor een doeltreffende omgang met	Behulpzaam gedrag van de leerkracht tijdens de productiviteitsfase: - De groep helpen bij de consolidatie van vaardigheden. Over het algemeen is het niet meer nodig om trainingsoefeningen te doen. - Voorbereid zijn op een tijdelijke achteruitgang. Perioden van achteruitgang zullen zich met name voordoen wanneer een speciale gebeurtenis de dagelijkse routine in de groep verstoort. Bijvoorbeeld de eerste dagen na een schoolvakantie of wanneer kinderen in nieuwe groepjes worden ingedeeld. Wanneer je je er als leerkracht van bewust bent dat	Activiteiten: In deze fase kunnen de regels die zijn ontstaan in de groep worden geconsolideerd door kinderen actief een verantwoordelijkheid te laten houden bij het naleven van de regels. Activiteiten o.a.: -Weekevaluatie; groepsdoelen bespreken en eventueel beloning. -ontspannende momenten,

	elkaar tijdens groepsactiviteiten. De aandacht van de groep richt zich in deze fase zowel op de opdracht waar ze mee bezig is als op de onderlinge, individuele behoeften van de groepsleden. Dit betekent dat de groep soms gericht bezig zal zijn met schoolzaken, maar soms ook meer met de onderlinge betrekkingen. De perioden waarin de aandacht zich meer richt op de onderlinge verhoudingen is belangrijk voor de persoonlijkheidsvorming van de kinderen. met de leerstof.	kinderen zich na dit soort gebeurtenissen weer even moeten aanpassen, kun je leerlingen hierbij begeleiden. – Rekening houden met het feit dat er nu eens aan opdrachten wordt gewerkt en kinderen dan weer met de onderlinge relaties bezig is. Dat betekent dat hier ruimte voor moet zijn, naast het bezig zijn	waarbij je gebruik kunt maken van Energizers . -Zorg er ook voor dat je de dag altijd plezierig afsluit. De leerkracht doet altijd mee. Denk bij het buitenlopen ook aan meedoen met het spel en actief surveilleren. Inzet methode “goed gedaan” (Sociaal emotionele lessen) Wijs op de gemaakte groepsafspraken en handel ook naar deze afspraken. Blijf steeds tussendoor energizers gebruiken.
Herfstvakantie 16-10-2017 t/m 20-10-2017			
	Het leren kan beginnen.		
			Goede observaties van de leerlingen. De groep gaat werken voor een groepsbeloning; Kies een systeem om de groep te kunnen belonen. Bijv. een koker vullen met steentjes, als de koker vol is...film kijken. Let erop dat het te overzien moet zijn, haalbare doelen, en er beloningen worden gegeven op positief groepsgedrag. We herhalen de schoolafspraken en de groepsafspraken. Gebruik altijd korte energizers tussendoor. De leerlingen vullen het sociogram in gr. 3 t/m 8 www.sometics.nl Overleg altijd met de IB-er als er twijfels of onduidelijkheden zijn m.b.t. de groep en/of leerlingen.

November 2017			Evaluatie teamvergadering; Is er sprake van een positieve groep? Relaties binnen de groep (sociogram) Hoe is het groepsproces verlopen? Was het stappenplan te realiseren?
November 2017	Afname Viseon		Invullen van Viseon door de leerkracht en vanaf groep 6 ook door de leerling. Met betrekking tot de afname: - Nooit op maandag of op een dag na de vakantie afnemen - Leerlingenlijst wordt door de leerkracht doorgenomen en besproken. - De leerlingen vullen de lijst in over de leerkracht die het meest voor de groep staat.
20-11-2017 t/m 20-11-2015			Kindgesprekken houden n.a.v. Viseon bij leerlingen met lagere score.
Eind november/begin december	Teamvergadering		Evaluatie scores Viseon en de gesprekken

Bijlage 6: Checklist handboek sociale veiligheid.

Onderwerp	Ja	Nee	Opmerking
Activiteiten bij hoofdstuk 5 zijn opgenomen in de jaarkalender van school.			
Aandacht voor groepsvorming bij start schooljaar.			
Klassenregels hangen duidelijk zichtbaar in de klas.			
De methode voor SEO wordt volgens het rooster ingezet.			
Sociale veiligheid is geagendeerd bij de leerlingenraad.			
Toezicht op het plein en invullen incidentenlogboek gaat volgens afspraak.			
Incidentenlogboek is elke periode bekeken, voortvloeiende acties zijn vastgelegd in Eduscope.			
Viseon is afgenomen en geanalyseerd.			
Tevredenheidspeiling is afgenomen en geanalyseerd.			
Aanbevelingen vanuit Viseon en tevredenheidspeiling zijn besproken en vastgelegd.			
De schoolwerkgroep sociale veiligheid is volgens plan bij elkaar gekomen.			
Indien er een pestprobleem zich heeft voorgedaan is er gewerkt met een supportgroep (bijlage 1).			
Er zijn ouderbijeenkomsten geweest.			
Stappenplan conflicthantering (hoofdstuk 4.1) wordt door leerlingen en leerkrachten toegepast.			
Bij conflicten zijn er afspraken gemaakt over de communicatie tussen ouders en school.			